

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt Primvm. Sua oppida à Pontifice recuperata. Aduentus Romam Gallicarum copiarum, Guisio duce. Quæ Ferrariæ Princeps agitauerit. Tribunal solemnis publicæ audientiae à pontifice institutum. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

490 HISTORIÆ CONCILII TRIDENTINI Lib. 14. Cap. 1.
dicei Cardinalis, qui Pium Quartum se nominat; & Ferdinan-
dum agnoscit tamquam Cæsarem. Eius cura restaurandi Concilij,
Ecclesiastica iurisdicctio in Hispania reparata, & Nuntij Reuer-
tere petitio pro Caraffensibus. Hæreticorum conspiratio in Gal-
liæ Regem. Huius ac Cæsaris difficultates de mansione Tridenti,
aliisque conditionibus Concilij. Studia Regis Catholici ac Pontifici,
ad impediendam propriam Gallicæ nationis Synodum, ibi destina-
tam à precedente conuentu. Capituli supplicio Carraffenses pleni
à Pontifice. De statione Concilij variis in urbibus consilia habitas,
ac tandem Principum assensus de sede Tridentina. Diploma Pon-
tificis, quo illic indicitur ad proximè futurum Pascha.

C A P V T P R I M V M.

Sua oppida à Pontifice recuperata. Adventus Romam Gallicarum
copiarum, Guisio duce. Quæ Ferrariæ Princeps agitauerit.
Tribunal solemnè publicæ audientie à Pontifice institutum.
Cardinalium creatio. Iudices in Cæsarem ac Philippum Re-
gem designati.

1557.

LAPSI VNA cum anno 1556. induciis inter Ponti-
ficem & Hispanum, & in irritum delapsa Fantucci
operâ, studio Paceci ab Albano missi, non ad auxilium
sed ad obstaculum, fortunæ facies commutari visa est.
Etenim distento Prorege in muniendis Neapolitani
regni oppidis, adeoque deficiente regij militis violento illapsu in
loca circa Romam occupata, breuè ad naturalem ipsorum statum
rediere, tum ob populorum in Ecclesiam benevolentiam, tum ob
illius virium propinquitatem. Quare Strozzius non minores so-
lùm pagos illicò recuperavit, sed Tybur, & Hostiam, tam malè
defensam, vt eius custos capite Bruxellis multatus fuerit. Detine-
batur Albanus ad sua curanda ob aduentum proximum Gallico-
rum armorum; quæ inducias in Belgio violauerant, præteritis vanis
Hispanorum molitionibus aduersus pactiones, iisque connumeratis
in libello per typos impresso à Carolo Marigliacio, Archiepiscopo
Viennensi in Gallia. Quæ de re scripsit Fantuccius Nuntius, tan-
tam admirationem indignationemque à Philippo Rege patetactam
fuisse, vt iureiurando affirmarit, ensem à se haud reconditum in,
donec

donec pœnitisset Gallos, eum violatis pactioibus fuisse ab ipsis
 eductum. Et propitiæ fortis fauor effecit, vt iusiurandum Rex imple-
 uerit. Ineunte anno descendit valido cum exercitu in Italiam Gui-
 sius, peragratoque Pedemontio, à Gallis possessio, obstaculum non
 offendit, nisi audax magis quàm firmum Valentia; eaque confe-
 ssum expugnatâ, iter habuit per ditionem Octauij Farnesij, qui nec
 resistere potis erat, nec quamuis cum Hispano reconciliatus, se illius
 asseclam hæcenus declarauerat; quod ab illo per eam occasionem
 petierat Pescarius^a Mediolani moderator. Sed ille ostensâ Madruc-
 cio aliisque Regis ministris suarum virium, etiam si cum Hispani-
 cis hæc coniungerentur, imbecillitate ad ibi Gallicis copiis obsi-
 stendum, illis ob oculos posuerat, magis in rem Philippi Regis futu-
 rum, si daretur opera, vt exercitus tam validus longè recederet ab
 Insubria, tamquam ab inualido Hispanicæ ditionis membro; con-
 firmato iterum clientelæ suæ declarandæ promisso, vbi ea declara-
 tio sibi præferberetur ab ipso Rege; qui postea cautionem Octauij
 comprobauit, seu quia rationi consentaneam duxisset, seu quòd eum
 contineret in fide ad futuras opportunitates, cui nihil magis con-
 ducit, quàm si animus contentus præteriti operis præ se feratur. Et
 iam Octauius^b remisera Henrico Regi torquem, Gallici Ordinis
 tessera, tamquam nexum repugnantem obligationi, quâ obstrin-
 gebatur ex possessione Nouaria, aliorumque oppidorum in ditione
 Philippi Regis, dum inter vtrumque Regem bellum agebatur. Gui-
 sius itaque nemine oblucente 16. Februarij Rhegium Lepidi per-
 uenit, obuiam eunte cum suis copiis Ferrariae Duce, cui Guisus, ex
 equo desiliens, imperatoriam totius exercitus virgam reuerenter
 detulit.

^a Litteræ O-
 ctauij ad
 vxorem Bru-
 xellis, suprà
 citatæ.

^b Litteræ O-
 ctauij ad
 Cardinalem
 S. Angeli,
 1. Ianuarij;
 & ad Regem
 Gallia,
 27. Ianuarij
 anno 1557.

2 Aderat illic Caraffa Legatus, qui Venetos dimouere nequiuera
 à statu neutri Regum obstricto, quem cautè seruabant. Habito inter
 memoratos duces consilio de inchoando bello, fuit Gallorum sen-
 tentia, Insubriam esse inuadendam, quæ tunc minis armis instructa,
 quàm reliquæ Hispanorû ditiones, sustinere haud valuisset impetum
 illius exercitus, assiduis vicinæ Gallia suppetiis recreati, & à tergo
 communiti finitimo Pedemontio, proximisque terris Ducis Ferrar-
 iensis: qui consilio parum diuerso auctor erat, vt præuenirentur^c ag-
 gressiones, quas ipse sibi inferendas prænoscebat ab Octauio; cuius
 inita cum Hispano societas, tametsi nondum faciem detexerat, eius-
 modi tamen larua genere tegebatur, quæ notitiam intuentibus non
 adimit, velando scilicet, sed non celando. Caraffa toto animo in-
 tentus Urbis Romanæ securitati, suam omnem operam ardoremque

^c Litteræ
 Octauij ad
 vxorem Bru-
 xellas, die
 minime no-
 tato.

1557.

contulit, vt regnum Neapolitanum bello peteretur, ad auerendum illius intumentis amnis cursum, cuius proximis vndis Pontificalis regia pœnè mersa perichitabatur: Gallis verò necesse fuit illi satisfacere, ob disertâ Regis mandata, vt ad defensionem Pontificis vires impenderent, eiusque voluntati parerent. Tunc Ferrariensis, conspicatus exercitum è suis ditionibus abeuntem, eas præsentit quasi prædam relinqui armis proximi Principatus Mediolanensis, Parmensis, & Etrusci, quibus aduersæ factionis Principes imperabant. Eapropter expositâ Caraffæ & Guisio necessitate, quâ ipse cum suæ militiæ neruis ibi ad sui Principatus custodiam figebatur, exhibitisque amplissimis pollicitationibus commeatus, tormentorum, eorumque omnium, quæ possent expeditioni à se suppeditari, in reliqua demandavit Aloysio filio suas vices, qui postea inter Purpuratos egregiè inclaruit. Cumque intueri cœpisset in ipsa re id quod antea in abstracta quasi specie non satis exciderat, intellexit quàm arduum esset summum Principem sternere, adeò potentem, adeò cum Italis arctè connexum, & cui multò potior aderat conditio; bellandi videlicet domi suæ, quæ ab hostium fœderatorum validissimis regionibus tam longè aberat, & quantum propria sui ipsius discrimina, vbi res improspere cederet, ipem lucro superarent, si fortè victoriâ potiretur. Quare videbatur sibi leuitatis nota iniri posse, qui se commisisset nauigio tam malè instructo in pelago tam intuto. Statuit igitur Venetias adire, vt ibi persuaderet præteriti consilij sui rationes illi Senatui, cuius comprobatione se satis defensum fore putabat apud quoscumque iudices minimè temerarios. Nec multi negotij res fuit, honorifica responsa reportare ab eo sapienti Senatu, quippe facili ad excusandum iam factum, adeoque irreuocabile.

Guisius interim Romam venit, ibique tutelare quasi numen exceptus est. Trepidationem omnino dispulit à populo, qui ob res prosperè gestas in recuperandis circumcirca locis iam liberiori animo erat. Pontifex haud ignarus, à subditis ob duo potissimum bonæ Principis curam efflagitari, quorum gratiâ dominantia colla submitunt, Pacem & Iustitiam, alterius defectum hostium iniquitati tribuens, studuerat egregiis alterius operibus sibi benevolentiam comparare. Quamobrem in Senatu ^d 23. Ianuarij promulgarat, velle se ad publicum affatum singulis mensibus cunctos admittere, deducto ad cuiusvis homunculi aditum ostij velo; ita vt eadem in Aula Cardinales, Magistratum Principes, ceterique Iudices ac ministri cuiuscumque tribunalis adessent, quò posset ipse simul de rebus actis

Acta Confistorialia,
23. Ianuarij
1557.

edoceri, simul illatis iniuriis consulere; indictis ad id inchoandum die 27. & hora 19. quemadmodum effectum est, quadraginta quinque hominibus à Pontifice auditis. Verùm huiusmodi institutio, quippe laboriosa Principi, ab eodem inducta ob rationes extraneas, conlanguineis molesta, & ministris formidolosa extitit; formosus ad speciem modulus, non firmum ad diurnitatem ædificium.

4 Firmius in eodem Senatu præscripta est à Pontifice anniuersaria solemnitas, per vniuersam Christianam Rempublicam celebranda, Cathedræ S. Petri Romæ 18. Ianuarij, quo die primùm in Ecclesia Romana Princeps Apostolorum confedit; professo id à se fieri ad coarguendos hæreticos, inficientes Petrum Apostolum in ea vniuersam vrbe fuisse. Idque anno proximè sequenti confirmauit per Diploma in Senatu pariter decretum^f, eò prius inducto Guillelmo Sirleto, tunc Protonotario Apostolico, qui dissertationem ibi recitauit, per quam magnæ auctoritatis testimoniis comprobatur, S. Petrum fuisse Romæ commoratum, ibique martyrium perpessus. Nec diu fuit, quòd Pontifex nouum hospitem Aulaque hilarare voluit nouorum Cardinalium inauguratione.

^e 15. Martij 1557. in Actis Confistor.
^f 14. Ianuarij 1558. in Actis Confistor.

5 De qua falsò Suauis autumat, exculationem fuisse à Pontifice adductam, quòd ea non ex voto Regis plena haberetur, quia veterum Purpuratorum ingens numerus magnæ accessioni recentium obstaret; factamque etiam illi spem nouæ creationis, vbi quos in arce detinebat capite puniisset. Cur ita, si ea Purpuræ largitio decem complexa est? si id temporis non nisi vnus ex Cardinalibus detinebatur in custodia Fuluius Corneus, de cuius capitali supplicio nunquam est cogitatum? Fuerunt Purpurâ insigniti eximie virtutis viri, Thaddæus Gadius Florentinus, Cosentia Archiepiscopus, quo Pontifex in præcipuis administrationibus tunc vsus fuerat; Antonius Triuultius Mediolanensis, Tolonæ Præsul, & apud Venetos Nuntius, Virgilius Rosarius Spoletinus, Isciensis Antistes, Romæque Vicarius, qui ob integritatem ac prudentiam curis maximi momenti admotus est, cum Pontifex fratris filios exegit; Laurentius Scrozzius, Episcopus Bliterensis, cui præter animi virtutem, sanguinisque coniunctionem cum Gallia Regina, suffragati sunt Petrus frater, & Guisus amicus intimus, tunc duo veluti Pontificis brachia; Michaël Gisserius Dominicanus, patriâ Alexandrinus, in Insubria Episcopus Neperinus, & sanctæ Quæstionis Commissarius generalis, qui postea Pij V. nomine eluxit inclytus in Romana Sede, gratissimumque in Pauli memoriam animum gessit; Ioannes Bertrandus, electus iam ad Sedem Conuensem, & Regij sigilli custos

1557.

custos in Gallia, doctrinâ & moribus spectabilis, atque ob Ecclesiasticæ jurisdictionis studium benemeritus, qui eodem anno Archiepiscopus Senonensis renunciatus est; Clemens Dolera, ex Montia, apud Ligures Franciscanorum supremus moderator, clarusque Theologus; Alfonso Caraffa Neapolitanus, filius Marchionis Montibelli, adeoque Pontificij fratris nepos; Vitellotius Vitellus Tifernas, electus suæ patriæ Antistes, Clericus Apostolicæ Cameræ, qui postmodum munia præstantissima, & Apostolicæ Sedis summa negotia obiit; Ioannes Baptista Consiliarius, Apostolicæ Cameræ Præses, frater Pauli, qui Pontificio cubiculo præerat.

Non defuit qui Paulum Quartum notaret, quod dum tantam seueritatem Ecclesiasticam profitebatur, dumque ut cum maxime oportebat se veneratione munire, ad eam erga familiam suam animi teneritudinem prolaberetur, ut tam cito tertium Cardinalem Caraffensem crearet, qui annum ætatis duodeuigesimum nondum explebat, eique paucos intra dies administrationem id temporis traderet Neapolitani Archiepiscopatus, eiusdemque titulum, vix iam ad annum vigesimumseptimum peruenisset, & sacris fuisset initiatus: quamquam beneficium illud in optimâ indolis iuuenem incidisset, qui, cum reliqui Pontificij fratris filij expellerentur, meruit apud Pontificem in administrationis cura remanere; qui in succedentis Pontificatus seueritate, cum graui multâ damnatus esset, pecuniæ subsidium à Collegio, & commiserationis à populo velut insons obtinuit. Verum utcumque super hoc ferre sententiam liceat, profectò in reliquis ad Purpuram selectis suam Pontifex laudem meritus est, quod eam dignitatem non nisi iis distribuerit, qui dotibus præstantibus claruissent, possentque cum Ecclesiæ emolumento præluere: vsque adeò, ut efficacissimæ preces Henrici Regis, cuius opis indigentia, cuiusque promerita per eos dies tantum excreuerant apud Paulum, non nisi vnicam Purpuram impetrare potuerint, & hanc post exquisitum examen de viri, qui commendabatur, præstantia; ut proinde Venetus Orator Nauagerus, qui tunc Romæ degebat, Pontificis animum admiratus in perneganda quadam legis relaxatione Momoransio Comestabili^h, quam complures Theologi tamquam licitam comprobabant, & dum stentia petitoris potentissimi apud Henricum erant, velut cum maxime Paulo necessaria, nec minus in resistendo eiusdem Regis precibus Purpuras deposcentis, scribere non dubitauit, ne vnam quidem à Pontifice impertitam fuisse eo postulante. Qua in re id inobseruatum nolo: Suauis, lynceus ille Romanorum Pontificum Momus, fere

g. 9. Aprilis
1557. in
Actis Consi-
storialibus.

h In Actis
Consi. ce-
tus Theolo-
gorum habi-
tus in con-
fessu Cardi-
nalem,
22. Martij
1557 & epi-
stola Caraf-
fæ ad Nun-
tium Gallie,
apud Bur-
ghesios.

ferè numquam ausus est hunc aliúmve Pontificem arguere de Cardinalium delectu, tamquam de re passim nota, falsisque obrectationibus haud facile obnoxia, excepta interdum confanguineorum electione. Id verò patefacit, ne ab ipsis quidem aduersariis denegari posse huic Ecclesiastico Principatui fastigium quoddam præstantiæ supra reliquos, & fortasse ad emolumentum Reipublicæ efficacissimum, quòd scilicet in ipso supremæ dignitates exteriores, plerumque remuneratio sint dignitatis interioris; sed à sanguinis fascino ne Pauli quidem animus se illæsum præstitit.

7 Porro quod maximè conspicuum reddidit nimium illum sanguinis æstum in admouendo iunioris fratris nepote tam inclytæ Ecclesiæ Neapolitanæ, illud fuit, quòd Paulus id egit in eodem Senatu, in quo alteri operi manus admouit; cui operi ea in illo maiestas necessaria erat, quæ ipsum supra conditionem humanam, quasi mortalitatis expertem, attolleret: ibi namque reuocauit Pontifex Polum Legatum, ceterosque omnes Nuntios & administratos Apostolicæ Sedis, qui debebant in Caroli Quinti ac Philippi Secundi tamquam in hostium ditionibus, edito per hæc indicio, velle se aduersum duos illos tam eminentes Christiani Orbis Principes ad censuras regnorumque priuationem progredi, ac proinde proximâ feriâ quintâ sanctioris Hebdomadæ, in Diplomate consueto, quod ab eo die suæ promulgationis dicitur *In Cæna Domini*, fuerunt à Pontifice peculiariter percussi anathemate ij, qui suas terras Campaniæ oraque maritimæ occupassent, *quantumuis dignitate eminentes, etiam Imperatoriâ, & omnes Consiliarij, fautores, & affectæ*; atque in sacrificio Pontificio feriæ sextæ consueta pro Imperatore precatio fuit omissa.

8 Iam Pontifex designauerat Iudices causæ in Carolum ac Philippum, in Senatu à Fiscis Procuratore inductæ, ¹ è variis selectis classibus: inter Cardinales Rebibam; inter Archiepiscopos Hannibalem Bozzutum Neapolitanum, Auenionensem Archiepiscopum, qui postea à successore Pauli Purpurâ fuit ornatus ²; inter meros ³ Episcopos Ioannem Beroaldum, Episcopum Telesinæ; inter Prototarios Guillelmum Sirletum Calabrum, modò à nobis laudatum, & qui postea inter Purpuratos claruit: atque ij omnes Philippi Regis subditi fuere, vt cuique obseruare licet. His adiecerat Consultoris & Commissarij nomine Bartholomæum Camerarium Beneuentanum, & duos qui sibi à secretis erant, Floribellum & Massarellum, ac denique Pallanterium, quippe Fiscis Procuratorem. Id tamen tunc credebatur non tam ad rem quàm ad speciem peragi.

12. Februarij 1557.

12. Martij 1565.

1557. peragi, ostentatâ nimirum Gallis certâ Pontificis voluntate aduersus Hispanicam Monarchiam, quò ab illis fluctuantis animi ambages suspensionemque dissiparet, ne vererentur, vbi se in cursum dedissent, in medio postmodum curriculo per improuifam concordiam se à Pontifice desertum iri: sed subsecuta Pauli opera, quæ iam narrauimus, palàm fecere, Pontificem nequaquam simulare.

Profectò Hispani, obtendentes sibi ferendum non esse, suarum ditionum pecuniam eò confluere, vbi eius vsus conuerteretur in soluenda stipendia militiæ aduersus ditiones suas, nec fidendum sibi esse in quouis causarum genere iudici, quamuis alioqui legitimum, tamen ipsis inimico; ad tam graues Ecclesiasticæ iurisdictionis plagas inferendas progressi erant, vt solum post annos plurimos, etiam ætate Pontificis successoris, quamuis ipsis beneuoli, plurimo labore curatæ fuerint: exhibito hinc documento, bella inter Pontificem ac fideles Principes, tametsi religiosissimos, quàm perniciosâ sint Religioni, cuius fundamentum est, quòd Christus in suo Vicario agnoscat, animus quippe hominis in materia sensibusque penetrat, immerfus, agrè distinguit in vno eodemque capite personam quam gerit ab eo qui gerit; ita vt valeat ac velit eodem tempore alterum oppugnare, alteri subesse.

C A P V T II.

Studia Pontificis ad disjungendum ab Hispanis Florentiæ Ducem. Concessa illi Senæ à Philippo Rege. Ciuitelle obsidio à Guispartentata, sed frustrâ. Inter hunc & Montibellum discordia. Illius suspiciones ob agitatum pacem. Susceptum redeundum in Galliam consilium. Noui Romæ labores. Petus Purpurâ donatus, & Anglicana legatio illi destinata. Cause inde remouendi Poli, & Regine Mariæ repugnancia.

GNarus Pontifex, quanti esset Italico cum Hispanis bello Cosmi Florentiæ Ducis amicitia, studuit eam sibi conquirere, seu re, seu, vbi id nequireret, opinione; quæ pretiosus quidam fundus est non bellatoribus minus quàm mercatoribus. Eapropter cepit agitare de nuptiis inter illum & Henrici Regis filiam, misso ad id in Galliam Francisco Villa: vbi tam procliu Rex animo rem accepit, vt Archiepiscopum Viennensem legauerit, negotium cum Pontifice profecuturum, quod esse iam confectum, Romæ ex arte vulgatum est. Sed Florentinus hanc artem in rem suam